

MATICHON INFORMATION CENTER		Subject Heading :
Source :	เดลินิวส์	
Date :	27 ก.ย. 2548	Page : ๑๖
		48502882

สำนพระราชปณิธานสมเด็จพระเจ้า ปลูกป่า สร้างคน เรียนรู้จากชุมชน

การนำมิติทางวัฒนธรรมมาผสมผสานกับวิถีชีวิต เพื่อก่อให้เกิดอาชีพเป็นสิ่งที่ไม่น่ายาก ซึ่งจำเป็นจะต้องศึกษาวิถีความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน โดยขณะนั้นทางภาครัฐบาลของ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร กำลังหันมาสนใจเรื่องของวัฒนธรรมและวิถีทางสังคมมากขึ้น จึงได้มอบหมายให้นางอุไรวรรณ เทียนทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (วธ.) รับหน้าที่ดูแลในเรื่องดังกล่าว และเมื่อไม่นานมานี้ทาง วธ. ได้นำคณะผู้บริหารไปศึกษาดูงานด้านวัฒนธรรมในหลายอำเภอของจังหวัดเชียงราย ได้ไปเยี่ยมชมพระตำหนักคอยตุง และโครงการพัฒนาคอยตุง ในพระราชดำริของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

ความแตกต่างจากอดีตเมื่อหลายสิบปีมาแล้ว ในหลายอำเภอของจังหวัดเชียงราย ประชาชนซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยมีหลายเผ่าพันธุ์ อาทิ แม้ว เหม้า มูเซอ อีเก้อ กะเหรี่ยง ไทยใหญ่ ฯลฯ จะยึดอาชีพปลูกฝิ่นทำไร่เลื่อนลอย หักร้างถางพง ขยายพื้นที่อย่างรวดเร็วทำให้สภาพป่าที่สมบูรณ์กลายเป็นภูเขาหัวโล้น รวมทั้งบริเวณดังกล่าวยังใช้เป็นช่องทางลำเลียงยาเสพติดเนื่องจากอยู่ติดชายแดนของ 3 ประเทศ ได้แก่ ไทย พม่า และลาว ส่งผลให้ผู้คนในพื้นที่นั้นส่วนใหญ่ติดฝิ่น ทำให้สภาพสังคมเกิดความอ่อนแอ และไม่มีหน่วยงานใดที่จะเข้ามาเหลียวแล จึงทำให้หลายคนมองว่าเป็นบ้านป่าเมืองเถื่อนไม่ปลอดภัย

จนกระทั่งในปี 2530 สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทรงสนพระทัยกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนของพระองค์ ทรงห่วงผืนป่า และปัญหาภัยพิบัติที่แพร่ระบาดอย่างรวดเร็ว อีกทั้งทรงมีพระชนมายุมากแล้ว การแปรพระราชฐานไปยังพื้นที่ต่าง ๆ คงไม่เหมาะกับการทรงงาน จึงมีพระราชดำริที่จะจัดสร้างพระตำหนัก รวมถึงโครงการพัฒนาคอยตุง ในเขตอำเภอแม่สาย และอำเภอแม่ฟ้าหลวงขึ้น เพื่อส่งเสริมการปลูกป่าและสร้างความรู้ให้แก่พลสันติกรของพระองค์ จึงเป็นที่มาของโครงการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อ

พัฒนาผืนดินที่เสื่อมโทรมกว่าหนึ่งหมื่นไร่ ประกอบด้วยบ้านเรือนของราษฎรทั้งสิ้น 27 หมู่บ้าน รวม 1,802 ครัวเรือน

ระยะเวลาของโครงการพัฒนาคอยตุงได้กำหนดไว้ 30 ปี ตั้งแต่ปี 2531-2560 โดยในระยะเริ่มแรกจะเป็นการปลูกจิตสำนึกให้คนในท้องถิ่นรักผืนป่าด้วยการจ้างให้คนปลูกป่า ซึ่งการพัฒนาของพระองค์จะเน้นแบบค่อยเป็นค่อยไป ไม่พัฒนาแบบก้าวกระโดด ด้วยสายพระเนตรอันยาวไกล ปลูกป่า สร้างคน โดยทรงสร้างองค์ความรู้จากการให้คนปลูกป่า ได้เรียนรู้วิถีการปลูกพืช ผักคนให้รู้จักความพอเพียง อีกทั้งยังอบรมให้คนในท้องถิ่นรู้จักป้องกันและควบคุมไฟป่า ทำให้พวกเขารู้จัก

การวางแผนทรัพยากรที่มีในท้องถิ่น สอนให้คนทำการเกษตรตามหลักวิชาการปลูกพืชแบบขั้นบันได อาทิ

กาแฟ ดอกไม้สายพันธุ์ต่างประเทศ ทดแทนการปลูกฝิ่น เมื่อคนสามารถปลูกพืชเป็นแล้ว ทางโครงการก็

จะจัดสรรพื้นที่ให้จำนวนหนึ่งเพื่อประกอบอาชีพ โดยคิดค่าเช่าในราคาถูก

ทั้งนี้ยังมีโครงการต่าง ๆ อีกหลาย โครงการ เช่น ปลุกป่าสาธิตและวิจัย เพาะชำไม้กล้า จัดทำแนวกันไฟ อบรมอาสาสมัครป้องกันไฟป่า เป็นต้น เพื่อนำมาพัฒนาวิถีชีวิตของคนที่นี่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ไม่ว่าจะเป็นสภาพความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งฟื้นฟูสุขภาพอนามัยของประชาชนที่ต้องบำบัดให้พ้นจากยาเสพติด

ผ่านมาแล้วนับสิบ ๆ ปี ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้ยังไม่จบสิ้น คอยดูทุกวันนี้ต่างไปจากเดิม นอกจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแล้ว ยังเป็นแหล่งการศึกษาที่น่าเอาใจใส่ชีวิตมาบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างลงตัว มีศูนย์วิจัยพันธุ์พืช ร้านอาหาร ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว หอพระราชประวัติของสมเด็จพระเจ้า

ซึ่งจัดได้อย่างสมพระเกียรติ ให้ประชาชนสามารถเข้ามาเรียนรู้ศึกษาพระราชประวัติได้เป็นอย่างดี

จากดินแดนผืนที่ผู้คนไม่อยากจะย่างกรายเข้าใกล้ แต่วันนี้ได้กลายเป็นศูนย์รวมขององค์ความรู้อย่างมากมายมหาศาล และ "พิพิธภัณฑ์ผืน" จึงเกิดขึ้นที่อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย เป็นสถานที่จัดแสดงประวัติของผืน เส้นทางทางสงครามเสียดศึก รวมทั้งสิ่งของเครื่องใช้ในการเสียดศึก ไทยของการเสียดศึก มีการจัดแสง สี เสียง บูรณาการเอารูปแบบของเกมมาประกอบนิทรรศการ เพื่อเป็นการย้ำเตือนให้เยาวชนรุ่นหลังตระหนักถึงโทษภัยของยาเสพติดมากขึ้น

ทั้งหมดนี้ด้วยพระบารมีขององค์สมเด็จพระเจ้าที่พระราชทานความรู้จากท้องถิ่นผสมผสานเข้ากับวิถีชีวิตได้อย่างแนบชิด ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายต้องใช้เวลานานนับสิบ ๆ ปี หรืออาจเป็นร้อยปี กับการปลูกฝังให้คนรู้จักการนำทรัพยากรที่มีคุณค่าในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์กับชีวิตของพวกเขาอย่างยั่งยืน ภาพของสถานที่ปลูกผืนส่งยาได้จางหายไปจากสายตาคนไทยนานแล้ว แต่สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการพัฒนาชุมชนอย่างมีระบบ ทั้งการศึกษา สุขภาพ และส่งเสริมอาชีพ ยังคงมีอยู่ให้เห็นเป็นแบบอย่างแก่ผู้บริหารบ้านเมืองได้เข้าไปศึกษาว่าทำอย่างไรประชาชนถึงจะอยู่ได้โดยไม่ต้องรอความช่วยเหลือจากภาครัฐบาลเพียงอย่างเดียว

ถือเป็นงานหนักของกระทรวงวัฒนธรรมที่ต้องเรียนรู้และศึกษาอย่างจริงจังกับการนำวัฒนธรรมไปใช้กับวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งการไปเชียงรายครั้งนี้จะเห็นตัวอย่างการบูรณาการนคอยดูมาใช้เป็นแนวทางเพื่อสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้เกิดขึ้นกับสังคมทั้งในเมืองหลวงและท้องถิ่นอื่น ๆ ต่อไป

อย่างไรก็ตามในปี 2560 จะหมดหน้าที่ของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในการดูแลคอยดูและพัฒนาโครงการต่าง ๆ ที่สมเด็จพระเจ้าได้พระราชทานไว้แล้ว และจะส่งต่อไปยังรัฐบาลที่จะเข้ามาสานต่อโครงการต่าง ๆ แต่แม้ว่าใครจะเข้ามาดูแลไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐและเอกชนก็ตาม อย่าย่ำลิ้มแนวพระราชปณิธานของสมเด็จพระเจ้า แม่ฟ้าหลวงของปวงชนชาวไทย ที่พระองค์ทรงสร้างสถานที่แห่งนี้เพื่อสร้างความรู้ให้แก่ประชาชน ไม่ได้สร้างให้ใครมาหาประโยชน์จากผืนดินและประชาชนของพระองค์.

บนตรี ประทุม